

Postbus 76613
1070 HE Amsterdam

T +31 20 305 74 10
M +31 614 04 99 81
F +31 20 305 74 11
E nijboer@sixlegal.nl
I www.sixlegal.nl

AANGETEKEND

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Bureau
Energieprojecten Hoogspanningsverbinding
Diemen, Lelystad en Ens
Postbus 111
9200 AC Drachten

Ook via digitaal reactieformulier

datum	dossier	aantal bijlagen
14 november 2023	65.316	1

uw referentie	betreft
	Zienswijze tweede concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor Hoogspanningsverbinding 380 kV Diemen, Lelystad en Ens

Geachte, heer, mevrouw,

Als raadvrouw en gemachtigde van:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

19.
20.
21.
22.
23.

(hierna: cliënten.), dien ik hierbij een zienswijze in naar aanleiding van de ter inzagelegging van het tweede concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau van 15 september 2023 (hierna: NRD) voor een Hoogspanningsverbinding 380 kV Diemen, Lelystad en Ens. Een afschrift van de kennisgeving gaat hier als bijlage 1 bij.

INLEIDING

1. Indien het alternatief door de Noordpolder zoals beschreven in de NRD wordt gerealiseerd (ten oosten van Muiden waarbij het poldergebied tussen de oude dorpskern van het dorp Muiderberg en het buurtschap Hakkelaarsbrug wordt doorsneden, hierna: 'Noordpolder'), komen cliënten onacceptabel dichtbij deze hoogspanningsverbinding te wonen. Zij zullen hiervan zeer schadelijke gevolgen ondervinden. Zoals hierna zal worden toegelicht, zijn naast de gevolgen voor hun leefomgeving de gevolgen voor natuur, cultuurhistorie, gezondheid, zichtlijnen, archeologie, historisch erfgoed, waterlinie en rijksmonumenten substantieel groter dan bij de andere in de NRD opgenomen alternatieven zodat op voorhand duidelijk is dat dit alternatief niet tot vergunningverlening zal kunnen leiden. Daarnaast resulteert het alternatief dat door de Noordpolder loopt, in vergelijking met andere opgenomen alternatieven, in substantiële financiële en economische schade voor zowel cliënten als ook voor de bredere woon-/werkgemeenschap in en grenzend aan de Noordpolder.
2. Het hierboven genoemde alternatief dat door de Noordpolder loopt zou uit de NRD moeten worden geschrapt.

FEITELIJKE ACHTERGROND

3. Cliënten wonen allen in of nabij het tracédeel als onder randnummer 1 omschreven in de gemeente Gooise Meren in de provincie Noord-Holland, meer specifiek in het dorp Muiderberg aan de Googweg of in Muiden aan de Zuidpolderweg.
4. In de tweede concept NRD, die naar aanleiding van onder meer zienswijzen is gewijzigd door TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT), is een tracé-alternatief opgenomen, die door de Noordpolder loopt. Dit alternatief was in de eerste concept NRD niet opgenomen. Dit alternatief loopt door de Noordpolder, ten noorden van de A1 en de A6 en langs de woningen van cliënten. In de stukken is dit alternatief telkens aangeduid met een paarse streepjes- of stippellijn.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

5. Het onder randnummer 4 beschreven alternatief wordt in het navolgende gemakshalve *'Noordpolder alternatief'* genoemd. Tegen dit alternatief komen cliënten middels deze zienswijze op.
6. Cliënten zijn op geen enkele wijze (persoonlijk of direct) geïnformeerd over het toegevoegde Noordpolder alternatief. Zij hebben pas recent kennisgenomen van het tweede concept NRD, te weten op 6 oktober 2023. Na bestudering van dit concept bleek een variant op het eerdere paarse tracé-alternatief te zijn toegevoegd, dwars door de Noordpolder. Deze variant wordt niet getoond, noch genoemd in het tweede concept NRD en ook niet in de Samenvatting tweede concept NRD. Ook op de inloop informatieavond van TenneT werd het Noordpolder alternatief niet gepresenteerd.
7. Van 10 maart tot en met 20 april 2023 heeft het eerste concept NRD ter inzage gelegen, waarbij geen tracé-alternatief door de Noordpolder was opgenomen langs de woningen van cliënten. Wel was in dit eerste concept een alternatief opgenomen ten zuiden van de A1. Dit alternatief loopt niet langs de woningen van cliënten. In de stukken is dit alternatief telkens aangeduid met een paarse doorgetrokken lijn. Dit alternatief wordt in het navolgende gemakshalve aangeduid als *'alternatief ten zuiden A1'*.
8. In het NRD is tevens een tracé-alternatief vanuit Diemen direct richting Lelystad langs de westkant van Flevoland en door of langs het Markermeer, opgenomen. Dit alternatief betreft het in het tweede concept NRD aangegeven blauwe tracé. Dit alternatief wordt in het navolgende gemakshalve aangeduid als het *'Lelystad alternatief.'*
9. Het Noordpolder alternatief heeft significant grotere schadelijke gevolgen dan het Lelystad alternatief en het ten zuiden A1 alternatief, hetgeen hieronder nader zal worden toegelicht.

(JURIDISCHE) ONDERBOUWING

Wonen en effecten op de gezondheid

10. Met het onderzoek van de Gezondheidsraad uit 2022¹ en de recente herijking van het 'Voorzorgbeleid magneetvelden' is gebleken dat er aanwijzingen bestaan voor een oorzakelijk verband tussen magneetvelden en leukemie bij zowel kinderen als volwassenen. Doel van het voorzorgbeleid is om te voorkomen dat burgers

¹ Adviesrapport Gezondheidsraad 29 juni 2022, te raadplegen via: www.gezondheidsraad.nl.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

(volwassenen en kinderen) langdurig worden blootgesteld aan magneetvelden die afkomstig zijn bovengrondse hoogspanningslijnen.²

11. Het advies vanuit het ministerie van Economische Zaken en Klimaat luidt dat nieuwe situaties waarin wordt gewoond in een magneetveld moeten worden voorkomen:

“Indien uit een berekening van de magneetveldzone van een bovengrondse hoogspanningslijn blijkt dat er nieuwe gevoelige bestemmingen in de magneetveldzone komen te liggen, wordt het bevoegd gezag ruimtelijke ordening geadviseerd te onderzoeken welke ruimtelijke mogelijkheden er zijn om het aantal gevoelige bestemmingen in de magneetveldzone te beperken.”³

12. De grootte van de magneetvelden dient te worden berekend. Men spreekt van een magneetveldzone indien zich in de zone meer dan 0,4 microtesla bevindt. Dat er binnen de magneetveldzone gelet op gezondheidsrisico's niet kan worden gewoond (wonen is een gevoelige bestemming), betreft geen advies waar lichtzinnig van kan worden afgeweken. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) noemt dit advies het voorzorgsbeginsel en concludeert tevens dat gelet op dit beginsel, binnen een magneetveldzone niet zou moeten worden gewoond.⁴

13. Indien zich in een magneetveldzone woningen bevinden, kan dit op zichzelf al een zwaarwichtige en gerechtvaardigde reden zijn om een alternatief buiten beschouwing te laten, gelet op de relevante jurisprudentie, zie bijvoorbeeld het volgende citaat uit een zaak over hoogspanningslijnen:

“Bovendien zouden voor die locatie vier nieuwe 380 kV-masten geplaatst moeten worden, zou de bestaande 150 kV-verbinding verzwakt moeten worden en zou een woning in de magneetveldzone komen te liggen. Gelet op het voorgaande hebben de ministers naar het oordeel van de Afdeling in redelijkheid kunnen besluiten dat de locatie direct ten zuiden van het bestaande transformatorstation geen geschikte alternatief voor de bouw van een nieuw transformator- en schakelstation bood, zodat deze locatie in het rapport van Deltares 2011 terecht buiten beschouwing is gelaten.”⁵

14. Het RIVM heeft indicaties gegeven van de afstand vanaf het hart van de hoogspanningslijn, tot het ‘einde’ van een magneetveld. In het geval van een hoogspanningslijn van 380 kV (waar het in casu om gaat), kan dit veld aan weerszijden

² Brief Ministerie van Economische Zaken en Klimaat 21 april 2023, ‘Voorzorgbeleid voor magneetvelden bij elektriciteitsvoorzieningen’, p. 8.

³ Brief Ministerie van Economische Zaken en Klimaat 21 april 2023, ‘Voorzorgbeleid voor magneetvelden bij elektriciteitsvoorzieningen’, p. 10.

⁴ ABRvS 16 augustus 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3123, r.o. 8.1 e.v.

⁵ ABRvS 25 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:585, r.o. 14.2.

datum
14 november 2023

dossier
65.316

150 tot 215 meter zijn bij gebruik van een Donaumast.⁶ Volgens de NRD mag een nieuwe lijn niet dwars door een woonwijk lopen.⁷

15. Indien het Noordpolder alternatief wordt gerealiseerd, zullen zich indien wordt uitgegaan van een magneetveldzone van 215 meter aan weerszijden, hoogstwaarschijnlijk maar liefst 11, of wellicht zelfs meer (afhankelijk van de exacte ligging van de lijn en de definitieve berekening van de magneetveldzone), woningen binnen de magneetveldzone bevinden. Binnen de 150 meter zone komen waarschijnlijk 6 woningen te liggen: Googweg nummer 10, 12 en 12a en Zuidpolderweg 5, 5a en 4. Googweg 10 betreft een Rijksmonument. Binnen de bredere 215 meter zone komen waarschijnlijk 6 woningen te liggen: Googweg nummer 7, 8, 8a, 9, 14 en 16. Deze woningen hebben alle de bestemming 'Wonen' in de zin van het bestemmingsplan "Landelijk gebied".
16. In het geval van het Lelystad alternatief komen geen woningen binnen de 150-215 meter te liggen.
17. In het geval van het ten zuiden A1 alternatief komen er, afhankelijk van de exacte ligging, mogelijk slechts drie panden met de bestemming wonen binnen de 150-215 meter zone te liggen. Er komt tevens een rijksmonument (molen de Onrust), binnen deze zone te liggen. Dit monument heeft echter geen woonbestemming.
18. Het aantal woningen van het Lelystad alternatief en het ten zuiden A1 alternatief is dus respectievelijk nihil dan wel een stuk kleiner dan het aantal woningen bij het Noordpolder alternatief. Cliënten menen dat de aanwezigheid van 11 woningen in het Noordpolder alternatief, waaronder een rijksmonument, onvoldoende is meegenomen in de NRD en de bijbehorende documenten. Deze woningen worden onbewoonbaar vanwege de negatieve effecten op de gezondheid indien het Noordpolder alternatief wordt gerealiseerd. Nu alternatieven beschikbaar zijn, waarbij het aantal gevoelige bestemmingen in het magneetveld van 215 meter significant beperkter (11 dan wel 8 woningen minder) zijn dan dat aantal in het Noordpolder alternatief, is het niet opportuun om het Noordpolder alternatief in de NRD te behouden en verder te onderzoeken. Dit geldt te meer nu op voorhand vaststaat dat de effecten op natuur (Natura 2000) en cultuurhistorie eveneens groter zijn dan in ieder geval bij het alternatief ten zuiden A1.
19. Voor wat betreft het ten zuiden A1 alternatief geldt bovendien nog dat het een stuk kan worden opgeschoven naar de A1 toe/tegen de A1 aan. Daardoor komt een Rijksmonument, de molen, buiten de magneetveldzone 150-215 meter te liggen, en vallen er geen drie, maar nog slechts één woning in de hiervoor genoemde

⁶ <https://www.clo.nl/indicatoren/nl213503-hoogspanningslijnen>.

⁷ Notitie onderzoeksalternatieven <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-Notitie-onderzoeksalternatieven-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 16.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

magneetveldzone. Ook vindt dan geen versnippering van het landschap plaats, en wordt de afstand tot het Natura 2000 gebied Naardermeer verder vergroot. Bovendien wordt het advies uit de notitie onderzoeksalternatieven om zoveel mogelijk de bestaande infrastructuur te volgen, op deze wijze gevolgd.

Natuur

20. Ten aanzien van Natura 2000 gebieden gelden strenge beschermingsregels. Als een project wordt uitgevoerd in of in de buurt van⁸ een Natura 2000 gebied, dan moet worden beoordeeld of sprake kan zijn van significante gevolgen.⁹ Als hiervan sprake kan zijn dan moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Dit is een wetenschappelijk onderzoek waarmee zekerheid moet worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Als deze zekerheid is verkregen, dan kan vergunning worden verleend.¹⁰ Als deze zekerheid niet kan worden verkregen, dan kan vergunning worden verleend wanneer is voldaan aan drie voorwaarden (de zogenaamde ADC-toets):¹¹ 1) Er zijn geen alternatieven voor de ingreep, waarbij het gaat om alternatieven zonder effecten op Natura 2000 of geringere effecten op Natura 2000 2) Er is sprake van een bijzonder belang, zoals een dwingende reden van groot openbaar belang.¹² 3) De schade wordt gecompenseerd.
21. Ter bescherming van de Natura 2000-gebieden moeten de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk: Natuurnetwerk Nederland (NNN).
22. Artikel 2.10.4 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) bepaalt dat de bescherming van deze gebieden moet worden vastgelegd in een provinciale ruimtelijke verordening en dat daarin moet worden vastgelegd dat een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning niet voorziet in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot significante aantasting van het NNN, tenzij sprake is van: 1) een groot openbaar belang, 2) er geen reële alternatieven zijn, 3) compensatie.
23. Een bovengrondse hoogspanningsverbinding kan onder andere leiden tot effecten op beschermde vogelsoorten, bijvoorbeeld doordat vogels de lijnen onvoldoende zien in de lucht en hier tegenaan vliegen. Dit leidt tot zogenaamde 'draadslachtoffers'. Elk draadslachtoffer wordt aangemerkt als een significant negatief effect, waardoor er

⁸ Afhankelijk van het soort project kan 'in de buurt van' op kilometers afstand zijn omdat effecten zich bij sommige projecten op grote afstand voordoen. Denk bijvoorbeeld aan stikstofdepositie ten gevolge van de aanleg van een snelweg.

⁹ Artikel 2.7 lid 3 Wet natuurbescherming (Wnb)

¹⁰ Artikel 2.8 lid 3 Wnb.

¹¹ Artikel 2.8 lid 4 Wnb.

¹² Dit belang kan ook worden gebruikt bij Vogelrichtlijngebieden.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

een ADC-toets nodig zal zijn.¹³ Bovendien kunnen vogelsoorten verdwijnen door de aanleg van hoogspanningslijnen.¹⁴

24. Op krap 700 meter afstand van het Noordpolder alternatief bevindt zich het Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer. Op ongeveer 600 meter afstand van dit alternatief bevindt zich het Natura 2000 gebied Naardermeer.¹⁵ In het Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer komen onder meer de volgende vogelsoorten voor: de dwergmeeuw, de zwarte stern en de krooneend. Voor een aantal van deze soorten geldt dat deze dienen te worden behouden.¹⁶ Er geldt daarmee een instandhoudingsverplichting voor het behoud van een aantal soorten in dit laatstgenoemde gebied.¹⁷
25. Op minder dan 600 meter afstand van het Noordpolder alternatief bevindt zich een NNN-gebied.¹⁸ Binnen de straal van 1 kilometer bevinden zich nog diverse NNN gebieden.
26. Hoewel alle alternatieven effecten hebben op Natura 2000 gebieden, is het niet realistisch voor te stellen dat het Noordpolder alternatief, met de zeer beperkte afstand tot twee Natura 2000 gebieden, vergunbaar zal zijn, nu naar alle waarschijnlijkheid de andere alternatieven een geringer effect hebben op Natura 2000. Ook aan de voorwaarden ten behoeve van het verkrijgen van een NNN vergunning kan niet worden voldaan. Het aanleggen van een hoogspanningslijn wordt

¹³ Notitie onderzoeksalternatieven (bevindingen quick scan),

<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-Notitie-onderzoeksalternatieven-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>.

¹⁴ Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gaat er vanuit dat soorten kunnen verdwijnen door de aanleg van hoogspanningslijnen :

<https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/funcities/bovengrondse/onderbouwning/natuur/>. En zie ook het advies van Bureau Waardenburg bv, over de negatieve effecten van hoogspanningslijnen op vogels: 'In de afgelopen decennia is uit verschillende studies gebleken dat bovengrondse hoogspanningslijnen voor aanzienlijke sterfte onder vogels kunnen zorgen.'

https://www.buwa.nl/fileadmin/buwa_upload/Bureau_Waardenburg_rapporten/09-355_Effectiviteit_vogelflappen_onderzoek_Bureau_Waardenburg.pdf.

¹⁵ Aanwijzingsbesluit Natura 2000 gebied Naardermeer (t.a.v. dit gebied gelden instandhoudingsdoelstellingen en in het gebied bevinden zich bijvoorbeeld de Kolgans en de Grauwe gans welke soorten dienen te worden behouden): <https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland/naardermeer/naardermeer-doelstelling>.

¹⁶ <https://www.natura2000.nl/gebieden/flevoland/markermeer-ijmeer/markermeer-ijmeer-doelstelling>. Zie naast het aanwijzingsbesluit, tevens het volgende beheerplan: https://www.rwsnatura2000.nl/gebieden/ijssemeergebied/ijsse_documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1631335

¹⁷ Aanwijzingsbesluit van Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer:

<https://www.natura2000.nl/gebieden/flevoland/markermeer-ijmeer/markermeer-ijmeer-doelstelling>.

¹⁸ Een overzicht van de NNN gebieden in Noord-Holland: <https://geoapps.noord-holland.nl/kaartenportaal/apps/webappviewer/index.html?id=3bf7c24fa65f49bab055654bdd01e130>

datum

14 november 2023

dossier

65.316

hoogstwaarschijnlijk wel aangemerkt als een project van groot openbaar belang, maar er bestaat wel degelijk een meer reëel alternatief, te weten het ten zuiden A1 alternatief. Dit betekent dat aan de ADC-toets redelijkerwijs niet kan worden voldaan. Het gaat om de vraag of een dwingende reden van groot openbaar belang de uitvoering van dit alternatief vereisen, dan wel of daaraan ook tegemoet kan worden gekomen door een ander alternatief.¹⁹

27. Het ten zuiden A1 alternatief ligt weliswaar (iets) dichterbij het Natura 2000 gebied Naardermeer, maar het ligt een stuk verder van het Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer, te weten op bijna 2 kilometer afstand. Het Noordpolder alternatief ligt op slechts 600 meter van het Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer. Dit is 1,4 kilometer minder ver dan het ten zuiden A1 alternatief van het Markermeer en IJmeer af ligt. De uitvoering van het Noordpolder alternatief is niet vereist, en er kan aan de natuur tegemoet worden gekomen door het alternatief ten zuiden A1.²⁰ Door de voorgestelde wijziging onder randnummer 18 op het ten zuiden A1 alternatief, kan bovendien nog meer aan de natuur tegemoet worden gekomen. De afstand van dit alternatief tot het Natura 2000 gebied Naardermeer wordt door deze wijziging namelijk verder vergroot.

Archeologie

28. Op gronden met archeologische waarden, bestaat er een verhoogde kans op archeologische sporen. Indien na onderzoek blijkt dat er zich dergelijke sporen bevinden, dan wordt een omgevingsvergunning in de regel niet verleend voor afgravingen. Met het verlenen van een omgevingsvergunning mag geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan de archeologische waarden.
29. Op basis van het bestemmingsplan "Paraplubestemmingsplan Archeologie Gooise Meren", hebben de gronden waar het Noordpolder alternatief is beoogd, de bestemming "Waarde - archeologie -5". Ingevolge de toelichting bij het bestemmingsplan is het volgende over deze bestemming bepaald:

"Het is in de late middeleeuwen in gebruik genomen voor bewoning en gebruik voor akkerbouw en veeteelt. Er kunnen resten van ontginningsnederzettingen en percelering/landinrichting uit de late middeleeuwen worden verwacht. Afzettingsgebied langs de Vecht. De Vecht kan al vanaf de IJzertijd zijn gebruikt als vaarroute en vanaf die tijd kunnen allerlei soorten archeologische resten worden verwacht."

¹⁹ A-G HvJ EG 27 april 2006, C-239/04, ECLI:EU:C:2006:25 (Portugal).

²⁰ Nu op voorhand duidelijk is dat aan de voorwaarden van de ADC-toets niet kan worden voldaan, kan dit alternatief dan ook reeds nu al niet als kansrijk te kwalificeren.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

30. Behoudens de afwijkingsmogelijkheid, mogen op deze gronden geen bouwwerken geen gebouw zijnde, worden gebouwd hoger dan 3 meter.²¹ Ook geldt in beginsel een verbod op werkzaamheden waarbij de grond met een diepte van meer dan 30 cm wordt bewerkt. In het geval van hoogspanningsmasten, ligt het redelijkerwijs voor de hand dat deze meer dan 30 cm de grond in gaan, en daarvoor tevens dergelijke werkzaamheden zijn vereist.²² Ook gelet op de archeologische waarden ligt het niet voor de hand dat de een vergunning zal worden verleend. Bovendien bestaat er daarbij een grote kans dat de archeologische waarden als beschreven onder het randnummer voor het huidige randnummer, beschadigt zullen raken.²³
31. Ook het hierboven beschreven probleem speelt niet/in mindere mate bij het Lelystad alternatief, nu dit laatste alternatief grotendeels langs de kust van Flevoland en door het water loopt²⁴ en evenmin niet/ in mindere mate bij het ten zuiden A1 alternatief dat bijna volledig langs de snelwegen is geprojecteerd.

Rijksmonument

32. Rijksmonumenten worden aangewezen op grond van de Erfgoedwet. Op grond van de Erfgoedwet is het verboden om een beschermd monument te beschadigen of te vernielen of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is. Ten aanzien van dergelijke monumenten geldt op basis van artikel 9.1 lid 1 Erfgoedwet, jo. Artikel 11 lid 1 Monumentenwet een instandhoudingsverplichting.
33. In de Omgevingsvisie van gemeente Gooise Meren is ten aanzien van cultuurhistorische kwaliteit of monumenten opgenomen, dat zorgvuldig moet worden omgegaan met nieuwe ontwikkelingen. Het doel is aandacht te hebben voor het erfgoed.²⁵
34. Het pand aan de Googweg 10 betreft een Rijksmonument. Het pand is een boerderij waarin wordt gewoond. Het pand komt uit het jaar 1750. Nu het advies luidt dat

²¹ Een hoogspanningsmast is gemiddeld tussen de 54 en 60 meter hoog.

<https://www.hoogspanningsnet.com/hetnet/380kv/#:~:text=De%20masten%20zijn%20allemaal%20tussen,zijn%20bedoeld%20voor%20lokaal%20gebruik>.

²² De mogelijkheid tot mitigeren, bijvoorbeeld door het aanleggen van ondergrondse hoogspanningslijnen, is in deze polder dus niet te verwachten.

²³ Dit wordt ook benoemd in het HIA: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-HIA-HSL-rapport-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 118. Mitigatie door het aanleggen van ondergrondse lijnen is niet goed mogelijk.

²⁴ De delen van het Markermeer die in Paraplubestemmingsplan Archeologie Gooise Meren zijn aangewezen met Waarde – Archeologie 2, kunnen (in overwegende mate) worden ontweken en ontzien in het geval van het Lelystad alternatief.

²⁵ De Omgevingsvisie Gooise Meren is te vinden via https://omgevingsvisie.gooisemeren.nl/fileadmin/omgevingsvisie/2310_OV_Gooise_Meren_-_DEEL_A_toegankelijk_MVW4.pdf, p. 21.

datum
14 november 2023

dossier
65.316

nieuwe situaties waarbij wordt gewoond in een magneetveld moeten worden voorkomen (zie verder onder het kopje 'wonen en effecten op de gezondheid'), zal de eigenaar van dit pand hoogstwaarschijnlijk moeten worden onteigend.²⁶ Door het door de hoogspanningslijn veroorzaakte magneetveld, maakt het pand onbewoonbaar. De kans dat het monument dan in verval raakt, aangezien niet meer aan de huidige functie kan worden voldaan, is zeer groot. De eigenaar is gelet op de Erfgoedwet immers gehouden ervoor te zorgen zijn of haar Rijksmonument te onderhouden. Indien niet meer in het pand kan worden gewoond, zal niet (kunnen) worden voldaan aan de instandhoudingsverplichting van de Erfgoedwet en de Monumentwet, hetgeen een zeer onwenselijke situatie zou zijn.

35. Ook dit probleem speelt in het geheel niet bij het Lelystad alternatief en in aanzienlijk mindere mate bij het ten zuiden A1 alternatief, nu zich daar geen Rijksmonument bevindt met een woonbestemming, en bovendien met een beperkte wijziging van het ten zuiden A1 alternatief als omschreven onder randnummer 19, dit rijksmonument geheel kan worden ontzien. Er bevinden zich dan geen rijksmonumenten binnen de magneetveldzone van dit alternatief.

Zichtlijnen en waterlinie

36. Ten aanzien van UNESCO Werelderfgoed gelden ook andere regels, dan wanneer een ontwikkeling geen invloed heeft op dergelijk erfgoed. In de Nota Cultuurhistorie en Landschap (gemeente Muiden, maar ook van toepassing in de gemeente Gooise Meren²⁷), zijn regels opgenomen ten aanzien van UNESCO Werelderfgoed. De nieuwe Hollandse waterlinie is in 2021 aangewezen als UNESCO Werelderfgoed.²⁸
37. In de nota is het volgende opgenomen ten aanzien van de waterlinie en de bescherming daarvan: "De stellingzone omvat volgens de Leidraad de gehele Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals begrensd als Nationaal Landschap/UNESCO-werelderfgoed. De Stellingzone vormt het samenhangend geheel tussen de verdedigingswerken en het landschap. Ook voormalige inundatiegebieden maken deel uit van de Stellingzone. Voor deze zone geldt het volgende specifieke beleid:
- Behoud van nog bestaande zichtlijnen tussen de forten en doorzichten op de forten;
 - Openhouden van schootscirkels rond de forten in de nog open landschappen;
 - Behoud van bestaande accessen. Dit zijn de plaatsen waar de hoofdverdedigingslijn werd doorsneden door dijken, kanalen, spoorlijnen en wegen."²⁹

²⁶ ABRvS 16 augustus 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3123, r.o. 8.1 e.v.

²⁷ Nota Cultuurhistorie en Landschap, Gemeente Muiden.

²⁸ De Hollandse waterlinies zijn te raadplegen via: <https://www.hollandsewaterlinies.nl/nl>.

²⁹ Nota Cultuurhistorie en Landschap, gemeente Muiden, p. 58.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

38. Het Noordpolder alternatief bevindt zich slechts ca. 700 meter van deze recentelijk aangewezen waterlinie. De doorzichten/zichtlijnen, zullen ernstig worden belemmerd door het Noordpolder alternatief. Het Noordpolder alternatief scoort qua effect op de UNESCO-werelderfgoedgrens ook 'zwaarder negatief' dan het ten zuiden A1 alternatief. Uitgangspunt is dat aantasting van dit werelderfgoed dient te worden voorkomen. Nu het Noordpolder alternatief zich dichterbij de betreffende waterlinie bevindt dan het ten zuiden A1 alternatief, zou het Noordpolder alternatief gelet op de negatieve gevolgen op de waterlinie moeten worden geschrapt.
39. In het kader van de HIA is het Noordpolder alternatief geanalyseerd door middel van een gevoeligheidsanalyse. Cliënten. kunnen zich vinden in deze tekst, maar niet in de uitkomst die daaraan wordt verbonden:
- “De variant van het paarse tracéalternatief volgt niet de zuidzijde van de snelweg A1, maar buigt na het oversteken van de Vecht af in de richting van Muiderberg. Ten noorden van het knooppunt met de A1 en A6 sluit de variant weer aan op het eerder beschreven tracéalternatief paars. De variant heeft een groter negatief effect op de kernkwaliteiten van de Hollandse Waterlinies dan het oorspronkelijke paarse tracéalternatief. De variant doorsnijdt de open Noordpolder. Deze polder kent nog geen infrastructurele doorsnijdingen en dus zal het realiseren van een nieuw hoogspanningstracé een groot negatief effect hebben op de beleving van de openheid van deze inundatiekom. Ook heeft de variant meer impact op de openheid van de verboden kringen rondom vestingstad Muiden dan tracéalternatief paars. De variant doorkruist de Naardertrekvaart en zal de schaal overstijgen van dit acces. Bovendien wordt met de variant ook de visuele zichtrelatie tussen Muiden en Naarden doorbroken.”*
40. Ingevolge de NRD kan uit het HIA geconcludeerd kunnen worden dat niet met zekerheid te zeggen zou zijn dat een alternatief tot onacceptabele effecten zou leiden. Echter gelet op het feit dat een beter alternatief beschikbaar is met minder negatieve gevolgen op de UNESCO-werelderfgoedgrens, terwijl dit alternatief bovendien op alle andere vlakken (natuur woningen, archeologie) beter scoort, is dit wel met zekerheid te zeggen. Het is voor cliënten dan ook volstrekt onbegrijpelijk, waarom een variant aan het plan is toegevoegd die nóg dichterbij de waterlinie ligt dan het ten zuiden A1 alternatief, en bovendien in een open landschap is geprojecteerd.
41. Indien het Noordpolder alternatief doorgang zou vinden, dan zou ook het zicht vanaf de Googweg naar de Vesting Muiden (beschermd stadsgezicht) en het Muiderslot (een van de bekendste Rijksmonumenten van Nederland) volledig worden doorkruist, hetgeen vergaande ontsiering van zowel het beschermde stadsgezicht, als het Rijksmonument tot gevolg zou hebben.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

42. In het ruimtelijk kwaliteitskader is meermaals opgenomen dat de hoogspanningslijnen gebundeld zouden moeten worden met bovenregionale infrastructuur (zoals de A1 en de A6), om negatieve effecten op kleinschalig landschap te voorkomen.³⁰ Ook in dit kader is het onlogisch om een alternatief op te nemen die juist dit kleinschalig landschap doorkruist, terwijl het ten zuiden A1 alternatief, juist is geprojecteerd langs de A1 en A6. Ook dit gegeven pleit tegen het Noordpolder alternatief.
43. Bij het Lelystad alternatief worden nauwelijks cultuurhistorische waarden geschonden.³¹ Ook het ten zuiden A1 alternatief, dat zich op meer dan 2 kilometer afstand van het Werelderfgoed bevindt, is dus passender dan het Noordpolder alternatief, dat zich op ca. 700 meter bevindt van de beschermde waterlinie. Het Lelystad alternatief heeft in het geheel geen invloed op de zichtlijnen naar Muiderslot en het ten zuiden A1 alternatief zou nauwelijks van invloed zijn op de zichtlijnen naar het Muiderslot omdat min of meer de reeds bestaande hoogspanningslijn wordt gevolgd³², aangezien het zich meer dan 3 kilometer van het Muiderslot bevindt (gemeten vanaf het punt waar op deze laatste hoogspanningslijn open zicht zou kunnen zijn).
44. Mitigeren van de effecten op de zichtlijnen door middel van het aanleggen van bosschages of bomen is in een open landschap als dat van de Noordpolder, dat tevens is omringd door Werelderfgoed en Rijksmonumenten, niet mogelijk.³³
45. Het ten zuiden A1 alternatief heeft aanzienlijk minder effecten op de zichtlijnen, het Werelderfgoed en Rijksmonumenten en verdient dus de voorkeur.

Kruisen bestaande hoogspanningsverbinding

46. Het traject door de Noordpolder kruist de bestaande 380 KV hoogspanningsverbinding twee keer, inclusief de snelweg (2x) en de treinverbinding. Het is niet toegestaan om bovengrondse tracés te kruisen. Dit maakt de aanleg van

³⁰ Ruimtelijk kwaliteitskader: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-Ruimtelijke-Kwaliteitskader-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 42.

³¹ Gelet op het HIA ligt het Lelystad alternatief buiten het werelderfgoed van de Hollandse Waterlinies. Ook de zogenaamde 'verboden kringen' rondom het Rijksmonument Fort Pampus worden volledig ontzien. Zie: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-HIA-HSL-rapport-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 52.

³² Dit geldt te meer wanneer de wijziging als omschreven onder randnummer 19 wordt gevolgd en het tracé nog dichterbij de A1 komt te liggen.

³³ In het HIA wordt daarentegen wel de combinatie van een hoogspanningslijn met een snelweg en naast die snelweg gelegen bosschages benoemd als een mogelijkheid tot mitigatie. Deze mogelijkheid bestaat dus bij het ten zuiden A1 alternatief, dat is geprojecteerd naast snelwegen, uitdrukkelijk wel. Zie: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-HIA-HSL-rapport-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 119.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

een bovengronds tracé ter plaatse onmogelijk. Een eventuele kruising ondergronds, leidt tot zeer hoge extra kosten.

Financiële en economische aspecten

47. De impact van het Noordpolder alternatief op de leefomgeving, natuur, cultuurhistorie, gezondheid, zichtlijnen, archeologie, historisch erfgoed, waterlinie en rijksmonumenten heeft daarnaast ook substantiële financiële en economische consequenties voor zowel cliënten als de bredere gemeenschap wonend en werkend in of aangrenzend aan de Noordpolder. De meeste van deze financiële consequenties zijn reeds al van toepassing en blijven merkbaar zolang het Noordpolder alternatief niet uit de NRD is geschrapt. Het gaat hierbij onder meer om de volgende aspecten.
- De woningen van cliënten binnen het directe magnetisch stralingsgebied verliezen hun waarde met het verlies van de woonfunctie
 - De waarde van woningen en boerderijen grenzend aan de Noordpolder, met het huidige unieke vrije zicht op de Noordpolder, buiten het directe stralingsgebied, zal aanzienlijk verminderen. Dit geldt voor de woningen aan de Bosboomlaan, Breitnerlaan en Googweg in Muiderberg, de woningen aan Nooit Gedacht in Muiden en de woningen en boerderijen aan de Noordpolderweg en Zuidpolderweg.
 - De aantrekkelijkheid van het wonen in het buurtschap Hakkelaarsbrug zal afnemen door volledige omsluiting met infrastructuur (hoogspanning, trein, snelwegen, vliegtuigen). Dit zal leiden tot waardevermindering.
 - Het agrarisch gebruik van de polder wordt bemoeilijkt, zowel tijdens de aanleg van de hoogspanningslijn als daarna, door de masten en toegangswegen. Dit heeft effect op het effectief en economisch gebruik van de polder en de economische waarde van de grond en zal tot extra kosten leiden.
 - De succesvolle manege en tennisvereniging aan de Googweg liggen in of zijn grenzend aan het magnetisch veld van de hoogspanningsverbinding (afhankelijk van de exacte plaatsing van de verbinding). De impact op gezondheid en daaruit voortvloeiende economische consequenties en de consequenties voor de bedrijfsvoering dienen te worden beschouwd.

Het Lelystad alternatief en het oorspronkelijke ten zuiden A1 alternatief hebben al deze financiële en economische nadelen niet of in veel mindere mate. Wanneer voor het voorgestelde gewijzigde ten zuiden A1 alternatief (randnummer 19) wordt gekozen, zijn ook daar de genoemde nadelige financiële consequenties niet of nauwelijks meer van toepassing.

Onvoldoende onderbouw

48. De onderbouwing van (de noodzaak van) het Noordpolder alternatief is maar zeer beperkt meegenomen in de NRD en de bijbehorende stukken. In de NRD is de Noordpolder zelfs niet één keer genoemd, en op de afbeelding waarop alle

datum

14 november 2023

dossier

65.316

alternatieven te zien zouden moeten zijn, is het Noordpolder alternatief niet opgenomen.³⁴

49. De noodzaak voor het Noordpolder alternatief wordt in de stukken ook niet duidelijk, vooral niet ten opzichte van het reeds in de eerste concept NRD opgenomen ten zuiden A1 alternatief. Dat het van belang zou zijn om: "deze verbindingsopties te onderzoeken, zodat richting de afweging naar een voorkeursalternatief het volledige speelveld en de effecten van diverse combinaties van onderzoeksalternatieven in beeld zijn"³⁵, vormt geen voldoende specifieke onderbouwing van de kwalificatie van het Noordpolder alternatief als 'kansrijk' in de NRD.
50. In het HIA, het ruimtelijk kwaliteitskader en de notitie onderzoeksalternatieven worden in overwegende mate knelpunten benoemd, waartegen ten aanzien van het Noordpolder alternatief aan wordt gelopen.³⁶ Waarom dit alternatief desondanks kansrijk zou zijn, blijkt nergens uit. Het Noordpolder alternatief zou dan ook moeten worden geschrapt.

CONCLUSIE

In de bovenstaande zienswijze is een aantal fundamentele knelpunten aan de orde gekomen die er op voorhand voor zorgen dat het Noordpolder alternatief geen logisch alternatief vormt, en uit de NRD zou moeten worden geschrapt. De cumulatieve nadelen voor de effecten op de gezondheid en wonen, natuur, de archeologie, de instandhouding van Rijksmonument(en), de zichtlijnen en waterlinie, en het gebrek aan motivering voor dit alternatief zorgen ervoor dat dit alternatief verre van kansrijk te noemen is. Het Noordpolder alternatief is gelet op het feit dat al deze nadelen niet of in mindere mate aan de orde zijn bij het Lelystad alternatief en het ten zuiden A1 alternatief, niet kansrijk te noemen. Het Noordpolder alternatief zal voor het woon- en leefklimaat van cliënten desastreuze gevolgen (gezondheid, financieel, zichtlijnen, archeologie, historisch erfgoed, natuur, waterlinie) hebben, welke niet tot nauwelijks te mitigeren zijn. Daarnaast kan het ten zuiden A1 alternatief worden opgeschoven richting de A1 (randnummer 19), waarbij geen enkele of

³⁴ Tweede concept NRD: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Tweede-concept-NRD-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 34. Een paarse stippellijn ontbreekt op de afbeelding.

³⁵ Notitie onderzoeksalternatieven: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-Notitie-onderzoeksalternatieven-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 73.

³⁶ Zie bijvoorbeeld in het HIA de gevoeligheidsanalyse: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-HIA-HSL-rapport-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 47 en in het ruimtelijk kwaliteitskader de kanttekeningen omtrent het dominant in beeld houden van het Muider slot en het zicht op de verdedigingswerken van Muiden: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-Ruimtelijke-Kwaliteitskader-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 11, en in de notitie onderzoeksalternatieven, over het bundelen van bestaande infrastructuur van A1 en A6 (welke bundeling met het Noordpolder alternatief wordt doorbroken), <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Bijlage-Notitie-onderzoeksalternatieven-HSV-380kV-Diemen-Lelystad-Ens.pdf>, p. 65.

datum

14 november 2023

dossier

65.316

slechts 1 enkele woning binnen de magneetveldzone komt te liggen, de nabijheid van Natura 2000 gebieden zeer beperkt is, geen versnippering van het landschap plaatsvindt, en ook de rijksmonumentale molen kan worden ontzien. Cliënten verzoeken u dit alternatief in de verdere planvorming mee te nemen.

Cliënten verzoeken u dan ook de zienswijze gegrond te verklaren en het Noordpolder alternatief niet (verder) in procedure te brengen.

Hoogachtend

SIX advocaten B.V.

Bijlage 1

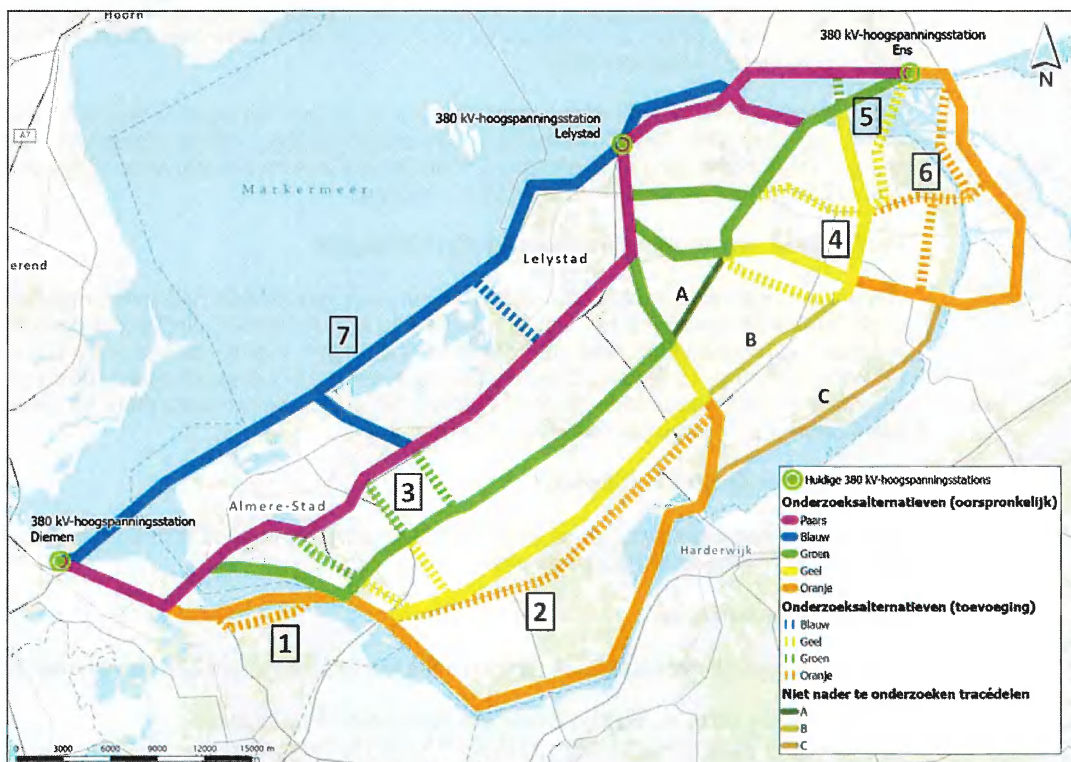
Kennisgeving concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau, Hoogspanningsverbinding Diemen, Lelystad en Ens, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van vrijdag 6 oktober tot en met donderdag 16 november 2023 ligt de tweede concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage voor de aanleg van een nieuwe 380 kV Hoogspanningsverbinding Diemen, Lelystad en Ens.

Iedereen kan op de notitie reageren door het indienen van een zienswijze binnen de boven genoemde periode.

Wat gaat er gebeuren?

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en netbeheerder TenneT TSO B.V. (TenneT) willen een extra 380 kV hoogspanningsverbinding realiseren tussen hoogspanningsstations Diemen, Lelystad en Ens. De nieuwe hoogspanningsverbinding wordt in principe bovengronds aangelegd. In Diemen en Ens wordt de nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding aangesloten op de bestaande 380 kV-hoogspanningsstations. In Lelystad is voor de aansluiting op het bestaande 380-/150 kV-station een nieuwe stationslocatie nodig.

Waarom is dit project nodig?

TenneT heeft (in het kader van haar investeringsplannen) berekend dat de huidige transportcapaciteit van de 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations Diemen, Lelystad en Ens na 2030 onvoldoende is. De komende jaren moet naast het onderhoud aan en opwaardering van bestaande hoogspanningsverbindingen, de capaciteit van het elektriciteitsnet in Nederland worden uitgebreid. Nieuwe hoogspanningsstations en -verbindingen zorgen niet alleen voor meer transportcapaciteit, maar zorgen ook lokaal voor ruimte om nieuwe aansluitingen van particulieren en bedrijven op het elektriciteitsnet mogelijk te maken. Naast de hoogspanningsverbinding Diemen – Ens worden

tussen de hoogspanningsstations Viervelaten – Ens en Geertruidenberg – Krimpen/Crayestein nieuwe verbindingen voorzien.

Welke procedure wordt gevolgd?

Het vergroten van de capaciteit van een 380kV-verbinding is een uitbreiding van het hoogspanningsnet. Op grond van de Elektriciteitswet 1998 is het een project van nationaal belang. Het project valt hierdoor onder de rijkscoördinatie-regeling (RCR). Dit betekent dat de Minister voor Klimaat en Energie de besluitvorming coördineert en samen met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uiteindelijk bepaalt waar de hoogspanningsverbinding komt.

Wat is een concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD)?

In de concept-NRD wordt voorgesteld welke mogelijke tracé-alternatieven onderzocht gaan worden. Ook staat in de concept-NRD beschreven op welke aspecten de tracés tijdens het onderzoek beoordeeld en vergeleken gaan worden. De resultaten van deze onderzoeken worden beschreven in het Milieu Effect Rapport en de Integrale Effect Analyse. Op basis van beide rapporten wordt er een besluit genomen over het voorkeurstacé van de nieuwe hoogspanningsverbinding.

Waarom een tweede concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau?

Van 10 maart tot en met 20 april 2023 heeft een eerste concept-NRD ter inzage gelegen. Op basis van de ingediende zienswijzen en voortschrijdend inzicht zijn in het tweede concept de te onderzoeken tracé-alternatieven aangevuld met enkele nieuwe tracévoorstellen. De aspecten waarop de tracés beoordeeld en vergeleken gaan worden, zijn in de tweede concept-NRD niet gewijzigd. Om iedereen de gelegenheid te geven om te reageren op de aangevulde tracé-alternatieven, is er voor gekozen de NRD opnieuw ter inzage te leggen.

We verzoeken iedereen om alleen zienswijzen in te dienen ten aanzien van de gewijzigde onderdelen van de concept-NRD. Het is niet nodig om de zienswijze die u eerder ingediend heeft nogmaals in te dienen. De (inhoud van de) reeds ingediende zienswijzen nemen wij mee bij het opstellen van het Milieu Effect Rapport en de Integrale Effect Analyse.

Participatie: uw mening en inbreng zijn belangrijk

Het project raakt de belangen van veel partijen, zoals overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en omwonenden. Het Ministerie van EZK en TenneT vinden het daarom belangrijk dat iedereen de mogelijkheid heeft om ideeën in te brengen, mee te denken en zo bij te dragen aan de 380 kV Hoogspanningsverbinding Diemen, Lelystad en Ens. In het geactualiseerde participatieplan leest u hoe we verschillende partijen in deze fase van het project willen betrekken. Het geactualiseerde participatieplan vindt u op www.rvo.nl/diemen-ens.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt de tweede concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau van 6 oktober tot en met 16 november 2023 inzien op www.rvo.nl/diemen-ens.

Inloophbijeenkomsten

U bent welkom bij de inloophbijeenkomsten die het Ministerie van EZK samen met TenneT organiseert op:

- Dinsdag 24 oktober, Welzijn Zeewolde, Kerkplein 20 te Zeewolde
- Maandag 30 oktober, De Meerpaal, De Rede 80 te Dronten
- Dinsdag 31 oktober, Stadhuis Almere, Stadhuisplein 1 te Almere
- Donderdag 2 november, Stadhuis Lelystad, Stadhuisplein 2 te Lelystad
- Maandag 6 november, Stadsgehoorzaal Kampen, Burgwal 84 te Kampen
- Dinsdag 7 november, Hotel Jan Tabak, Amersfoortsestraatweg 27 te Bussum

Vooraf aanmelden is niet nodig. De bijeenkomst is tussen 19.00 en 21.00 uur. Tijdens de inloophbijeenkomst vindt u informatie over het project en over de procedure. Er zijn medewerkers van TenneT en het Ministerie van EZK aanwezig aan wie u uw vragen kunt stellen.

Hoe kunt u een zienswijze indienen?

U kunt een zienswijze indienen van 6 oktober tot en met 16 november 2023. U kunt op vier manieren reageren.

-
- Persoonlijk: tijdens de inloopbijeenkomst is een notulist aanwezig.
 - Digitaal: via www.rvo.nl/diemen-ens
 - Telefonisch: op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur via telefoonnummer 070 379 89 79.
 - Per post:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Diemen, Lelystad en Ens, 2^e concept-NRD
Postbus 111
9200 AC Drachten
Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan sturen wij u een ontvangstbevestiging toe.

Wat is de verdere procedure?

Alle zienswijzen, reacties en adviezen worden verzameld en verwerkt in de (definitieve) Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Deze wordt, tezamen met een Nota van Antwoord en de inspraakbundel omstreeks februari 2024 gepubliceerd. Het Milieu Effect Rapport en de Integrale Effect Analyse worden, naar verwachting, tezamen met een voorstel voor een voorkeurstracé, eind 2024 of begin 2025 gepubliceerd.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Hoogspanningsverbinding Diemen, Lelystad en Ens en alle bijbehorende stukken vindt u op www.rvo.nl/diemen-ens en op de website van Tennet www.tennet.eu/diemen-ens. Heeft u vragen over de procedure? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen op 070 379 89 79.